



## МАСЛОВ СЕРГІЙ ІВАНОВИЧ (1880–1957)

Іоанн Златоуст якось сказав, що добродієність не дістає честі з відки-небудь, а сама її в собі носить, не бере її десь, а сама її дарує іншим. Ці слова якнайкраще характеризують філологічний дар Сергія Івановича Маслова. Філологом він став через волю обставин: юнаком вступив до Київського політехнічного інституту, звідки був відрахований разом із 183-ма студентами за “учинение скопом беспорядков”. У Києві юнак насолоджувався вечорами в родині Лисенків та Косачів, отож, опинившись на Волині, він починає записувати пісні, народні слова й вирази, що деякі з них згодом навіть потрапили до знаменитого “Словаря українського мови” Бориса Грінченка. Закономірною була й поява в 1902 р. статті С.І.Маслова “Лирники Полтавской и

Черниговской губерний”. Закономірним був і його перехід на історико-філологічний факультет Київського університету, де він стає одним із кращих студентів, а згодом – і стипендіатом (по-сьогоднішньому – аспірантом). С.І.Маслову судилося продовжувати діяльність М.І.Петрова і В.М.Перетца, тобто займатися пошуками, бібліографуванням та інтерпретацією рукописних скарбів XVI–XVIII ст. Завдяки зусиллям С.І.Маслова українська давня література збагатилася творами таких цікавих і оригінальних письменників, як Климентій Зіновійв, Мелетій Смотрицький, Леонтій Карпович, Іван Величковський, Кирило Транквіліон-Ставровецький, Георгій Кониський, Манасія Максимович. Він одним із перших заговорив про барокову природу творчої спадщини цих та інших письменників. Окрім того, С.І.Маслов займався “Словом о полку Ігоревім”, варіантами та фальсифікатами книжок Іоаннія Галятовського, Лазаря Барановича, Дмитрія Туптала, Інокентія Гізеля та ін., він залишив низку праць про українські стародруки XVI–XVIII ст. Учений однаково впевнено почував себе і тоді, коли писав про давню поезію, і тоді, коли брався за давню драматургію, полемічну та проповідницьку прозу. Тобто в особі С.І.Маслова маємо дослідника найвищої проби, взірцевого філолога-медієвіста, а ще лектора й педагога, що виховав плеяду знавців давньої української літератури.

На жаль, незважаючи на високі наукові звання й посади (у 1935 р. С.І.Маслов став професором, у 1939-му – членом-кореспондентом АН УРСР, з 1939-го по 1950 р. він очолював відділ української давньої літератури Інституту літератури ім. Т.Г.Шевченка АН УРСР), ученому не пощастило уникнути звинувачень в українському буржуазному націоналізмі. 24 серпня 1946 р. вийшла постановка ЦК КП(б)У “Про перекирчування і помилки у висвітленні історії української літератури в “Нарисі історії української літератури”, в якій нещадній критиці було піддано “Нариси історії української літератури” за редакцією С.І.Маслова та Є.П.Кирилюка. А в 1947 р. С.І.Маслов був позбавлений авторства підручника з української літератури для філологічних факультетів і факультетів мови та літератури педагогічних інститутів, створеним у співавторстві з О.І.Білецьким, Л.А.Булаховським та І.П.Єрьомініним (авторства був позбавлений і І.П.Єрьомінін); перша частина підручника вийшла в кількості 100 прим., а рукопис другої підлягав знищенню, та дивом був урятований...

Останні десять років С.І.Маслов продовжував працювати. Проте вони вже не були такими результативними, як раніше: у 1950 році побачило світ фототипічне видання першодруку “Слова о полку Ігоревім” зі вступною статтею та коментарем ученого. С.І.Маслов устиг передати свою бібліотеку, що налічувала одинадцять тисяч книг, Центральній науковій бібліотеці ім. В.І.Вернадського.

*Микола Сулима*